

INFORMATIENOTITIE RAAD

Onderwerp	Stand van zaken Gebiedsaanpak De Kracht van Salland
Zaaknummer	39151-2021
B&W vergadering	15 juni 2021
Portefeuillehouder	dhr. W.J.M. (Wout) Wagenmans
Behandelend ambtenaar	Birgitte Keijzer - Reijrink telefoon: 0572-347635, e-mail: Birgitte.Keijzer@Raalte.nl

Kennis te nemen van

De resultaten en ontwikkelingen in de gebiedsaanpak De Kracht van Salland.

Inleiding

Sinds 2016 is gestart met de uitvoering van de gebiedsaanpak De Kracht van Salland voor het behoud en de ontwikkeling van een vitaal platteland. Binnen het programma lopen een paar deelprogramma's: het Leaderprogramma De Kracht van Salland, de activiteiten van het netwerk Salland Deal en het door de provincie gefinancierde de 4 D-aanpak voor kleine initiatieven. Ook vinden er los van deze programma's projecten en activiteiten plaats binnen de gebiedsaanpak.

Kern van de aanpak is uitgaan van lokale kracht, zoveel mogelijk een integrale aanpak gericht op duurzaamheid, kennisoverdracht en het leggen van verbindingen. Inwoners en organisaties realiseren vooral op eigen kracht projecten. De partners in het netwerk waaronder de gemeenten Deventer, Olst-Wijhe en Raalte en het waterschap Drents Overijsselse Delta faciliteren en stimuleren waar nodig.

In deze informatienotitie worden de resultaten van het programma weergegeven van de periode 2016-2020 en een doorkijk in uitvoering en ontwikkeling van het programma voor de periode 2021-2023 specifiek ook vanuit gemeente Raalte. Vanuit De Kracht van Salland is in het voorjaar een folder opgemaakt over de resultaten van het netwerk De Kracht van Salland. Zie bijlage 1.

Resultaten en planning onderdelen De Kracht van Salland

Leader de Kracht van Salland

Het Leaderprogramma is onderdeel van het Europese programma voor plattelandsontwikkeling (POP3) vanuit het Gemeenschappelijk Landbouw Beleid (GLB) dat werkt met 7-jarige programma's. Leader richt zich op de versterking van het platteland op het gebied van leefbaarheid, duurzaamheid en economie. Leader stimuleert en ondersteunt inwoners bij het uitwerken van een projectidee tot een plan en werkt dus 'van onderaf'. Voor de realisatie van dat plan kan een bijdrage aangevraagd worden. De uitvoering van Leader ligt in handen van de Lokale Actie Groep Salland (LAG), die bestaat uit mensen uit allerlei sectoren van de samenleving. De wethouder van gemeente Raalte is één van deze LAG leden. Verder wordt er ambtelijke ondersteuning verleend aan de LAG. Sinds 2016 is gestart met het Leaderprogramma 2015-2020 met 4 uitloopjaren tot en met 2024 voor de projecten die in het laatste jaar (2020) van dit programma gestart zijn.

In deze periode zijn er 28 Leaderprojecten aangevraagd in Salland. Voorbeelden hiervan zijn productie Kari's Crackers, Wonen met de burens in Luttenberg, Doorpakken Salland en verduurzaming van verschillende dorpshuizen. Een overzicht van de goedgekeurde Leaderprojecten staan weergegeven in Bijlage 2. Salland is een succesvol Leadergebied en heeft naast de toegezegde gebiedsfinanciering extra middelen uit andere gebieden naar zich toe weten te trekken waardoor financiering van extra projecten mogelijk was.

Gemeente Raalte is samen met andere gemeenten cofinancier voor projecten die in heel Salland plaats vinden zoals De Slinger van Salland en het Anti Food Waste Platform. Hiervoor stellen de gemeenten en soms ook het waterschap maximaal € 25.000 beschikbaar. Voor projecten die alleen plaats vinden in de gemeente Raalte zoals Duurzame Accommodaties Mariënheem, Kari's Crackers en de Museum de Laarman zorgt de gemeente voor de 25% gemeentelijke financiering (maximaal € 25.000) van de benodigde overheidsmiddelen. Gemeente Raalte heeft een bijdrage toegezegd aan 22 projecten waarvan 12 projecten specifiek in Raalte. De totale investering van deze projecten bedraagt € 5,2 mln. Dat is een investeringsverhouding van 1:12 voor de gemeente Raalte t.o.v. de bijdrage overige overheden en initiatiefnemers zelf.

Voor 2021 en 2022 met uitloop tot en met 2024 is er een transitieperiode gepland voor Leader (POP3+). In deze periode wordt onder de voorwaarden van de programmaperiode 2015-2020 nieuw budget toegekend aan de bestaande Leadergebieden.

Inmiddels hebben we vanaf 2021 alweer een start gemaakt met de voorbereidingen voor de nieuwe POP Leaderperiode 2023-2027. De basis hierin vormt de nieuwe visie voor de Kracht van Salland 2023-2027.

Leadercoördinatoren in Salland zijn:

Mireille Groot Koerkamp, 06 - 22466131 of mireille@dekrachtvansalland.nl

Giny Hoogeslag via 06 - 13488937 of giny@dekrachtvansalland.nl

Salland deal

Salland Deal realiseert doelen op het gebied van landbouw, water, natuur en landschap. Het is een hecht netwerk dat bestaat uit Stichting IJssellandschap, Pachtvereniging, LTO Salland, Waterschap Drents Overijsselse Delta (WDOD), Waterschap Rijn en IJssel (WRIJ), Stichting Kostbaar Salland (SKS), de gemeenten Deventer, Olst-Wijhe en Raalte, Agrarische Natuur Vereniging (ANV) Groen Salland, Salland Boert en Eet Bewust en terreinbeherende organisaties vertegenwoordigd via Landschap Overijssel. Gemeenten ondersteunen Salland Deal bij de opzet van projecten en programma's en lobby richting provincie. Voorbeelden van projecten zijn de Praktijkproef bodemvruchtbaarheid en het onderzoek van het college van Rijksadviseurs. In bijgaande folder in Bijlage 2 zijn de afgeronde en lopende projecten weergegeven van Salland Deal.

Op dit moment speelt er erg veel op het platteland. De druk op de grond en de landbouw is groot vanuit allerlei beleidsdoelstellingen (o.a. biodiversiteit, energie, kringlooplandbouw, klimaat en wonen). Waar nu recent ook de stikstofopgave bij komt. Organisaties in het landelijk gebied in Salland hebben de handen ineengeslagen voor het ontwikkelen het programma "SaLLand Loont". De kern van dit initiatief is structurele verdienmodellen realiseren voor boeren en andere grondgebruikers die naast voedsel ook andere producten en diensten leveren zoals een aantrekkelijk en natuurrijk landschap. Het doel is om dit programma onderdeel te laten zijn van brede agenda voor de Gebieds Gerichte Aanpak Stikstof (GGA). Vanuit Raalte wordt gekeken hoe we dit programma aan kunnen laten sluiten bij de kernopgave Buitengebied van de omgevingsvisie Horizon 2040.

Gemeente Raalte draagt daarnaast specifiek bij aan projecten en activiteiten binnen de gemeente zoals de Groen Blauwe Diensten projecten van Stichting Kostbaar Salland (SKS) waarin gewerkt wordt in aanleg, herstel en beheer van natuurelementen. Het eerste project hierin was een dorpsinitiatief in en rond Luttenberg waar een gezamenlijk plan werd gemaakt. Ook nu doet Raalte mee in de [Pilot landschapsbeheer 2.0 in uitvoering](#) van SKS waar in het gebied Heino-Raalte zijn initiatiefnemers aan de slag met de uitwerking van hun plannen voor aanleg, herstel en beheer van landschapselementen.

Maar ook kleinere initiatieven worden ondersteund zoals het Landbouw Innovatie Symposium dat in 2019 alweer voor de 6^e keer georganiseerd is tijdens de Stöppelhaene in Raalte.

Kavelruil

Door middel van vrijwillige kavelruil wordt gewerkt aan huiskavelvergroting, kavelconcentratie en afstandsverkorting. Hiermee wordt de bedrijfsvoering van de landbouwbedrijven efficiënter en is er door minder landbouwverkeer sprake van vergroting van de verkeersveiligheid en minder belasting van het milieu. Ook zijn er een aantal andere gebiedsopgaven o.a. voor water, natuur, landschap en biodiversiteit die kunnen worden meegenomen in het kavelruilproces. Ook andere doelen zoals infrastructurele opgaven kunnen leiden tot een kavelruilproject. Een kavelruilcoördinator is actief voor de projecten rond de N35 en 't Boetelerveld in opdracht van gemeente Raalte. Ook buiten deze gebieden kan men met vragen over grondruil, verkoop of koop bij hem terecht. Een goed gesprek aan de keukentafel hierover kan dan helderheid bieden.

Kavelruil rond N35

Met de kavelruil rond de N35 wordt de verkeersveiligheid op de N35 van de Ganzepan tot aan Haarle verbeterd. Door kavelruil komen huis- en veldkavels van dezelfde eigenaar namelijk aan 1 kant van de weg te liggen, zodat er 4 landbouwvoertuigen minder oversteken. Ook komen er door kavelruil gronden vrij die nodig zijn voor bijvoorbeeld kruispunten en parallelwegen. Voor de agrarische ondernemers zelf draagt een goede verkaveling bij aan een efficiëntere bedrijfsvoering.

Kavelruil 't Boetelerveld

't Boetelerveld is een Natura 2000-gebied. Er zijn verschillende herstelmaatregelen in en rondom het natuurgebied uitgevoerd. Zo is de grondwaterstand verhoogd, wat gevolgen kan hebben voor de bruikbaarheid van de grond. De door de provincie voor compensatie aangekochte gronden zijn in deze kavelruil ingebracht. Zo is de landbouwstructuur verbeterd en is er ook een oplossing voor de agrariërs die met regels en maatregelen geconfronteerd worden. Dit project is bijna afgerond.

Kavelruil Wijhe-Laaq Zuthem

Voor het Kavelruilproject Wijhe-Zaag Zuthem wordt op basis van de huidige situatie in het gebied Wijhe-Noord en ervaring in omliggende gebieden verwacht dat er 120 ha geruild kan worden met 30 grondeigenaren. Bij 10 bedrijven wordt verwacht een huiskavelvergroting te realiseren. Bij de overige deelnemers zal in ieder geval sprake zijn van kavelconcentratie of afstandsverkorting. Het projectgebied treft ook het gebied van het project Land van Waarden waar kansen liggen voor realisatie van natuur op agrarische gronden. Dit project is gestart in 2021.

Contact- en vertrouwenspersoon buitengebied en erfcoaches

Inwoners en ondernemers in het buitengebied van Salland kunnen een beroep doen op een contact- en vertrouwenspersoon buitengebied, erfcoaches of kavelruilcoördinator. Hiermee bevorderen de gemeenten de leefbaarheid op het platteland. De erfcoach en kavelruilcoördinator worden gefinancierd vanuit provincie Overijssel en vanuit de landbouw en/of kavelruilprojecten. De erfcoach richt zich vooral op ruimtelijke vragen die ondernemers hebben.

Bewoners en ondernemers in het buitengebied van de gemeente Raalte met vragen over wet- en regelgeving, ingrijpende gebeurtenissen, ondersteuningsmogelijkheden en hulpvragen op psychosociaal gebied, kunnen contact opnemen met de onafhankelijke contact- en vertrouwenspersoon. Deze heeft ook een belangrijke signalerende en brugfunctie tussen de ondernemers en overheden.

De contactgegevens van deze personen zijn:

Contact- en vertrouwenspersoon, Monique van Schagen, 06 - 83890597 of monique.van.schagen@raalte.nl

Erfcoach, Babke Roeterdink via 06 - 13 48 8967 of broeterdink@stimuland.nl

Erfcoach, Niek Oude Scholten via 06 - 38648447 of Niek.oudescholten@pratensis.nl

Kavelruilcoördinator, Cor Bosch 06 - 18651086 of info@c2bosch.nl

4D: Durven, Delen, Denken en Doen

Salland is één van de vijf regio's waar de 4D aanpak vanuit provincie Overijssel loopt. In Salland is één 4D-makelaar werkzaam. Daar is de 4D-aanpak slim verknoopt aan de samenwerking die er al is binnen De Kracht van Salland. De focus ligt op het adviseren van startende en kleine initiatieven en hen de weg wijzen naar netwerkpartners.

Daarnaast kunnen lokale projecten in aanmerking komen voor een 'Kracht van Salland'-cheque. Een onafhankelijke besliscommissie bestaande uit Sallanders beoordeelt de aanvragen. Ook heeft de 4D-makelaar een beleidssignalerende taak op basis van de contacten met initiatiefnemers en gebiedspartners. De contactambtenaren van gemeenten Raalte, Olst-Wijhe en Deventer zijn nauw betrokken bij 4D.

In 2018, 2019 en 2020 zijn ruim 200 vragen gesteld aan de 4D-makelaar, van klein tot groot. 51 initiatieven kregen een financiële bijdrage. O.a. voor de aanleg van een jeu de boules baan in Raalte en het zomerprogramma Mariënheem. Op deze [website](#) staat de volledige lijst met projecten die al een bijdrage kregen.

Ook voor 2021 heeft provincie 4D weer beschikbaar gesteld voor Salland en de koers is om in afstemming met gemeenten en gebiedspartners vervolg te geven aan dit programma, ook na 2021.

Contactpersoon voor 4D is Giny Hoogeslag, 06 – 13488937 of giny@dekrachtvansalland.nl

Gebied Gerichte Aanpak Stikstof

Het kabinet neemt maatregelen om de hoeveelheid stikstofneerslag op Natura 2000-gebieden snel te verminderen en de natuur sterker te maken. De bekendste daarvan is de snelheidslimiet van 100 km per uur. Zie voor overige maatregelen de [website van de Rijksoverheid](#).

In Overijssel wordt gekozen voor een brede aanpak met 5 [schakels](#). Centraal staan: het terugdringen van de stikstof, een duidelijk perspectief voor alle sectoren, en vergunningen die voor de rechter overeind blijven. Stapsgewijs worden maatregelen genomen die voor zoveel mogelijk situaties een oplossing bieden. 1 van de 5 schakels is de [Gebiedsgerichte aanpak \(GGA\)](#). Salland is 1 van de 6 gebieden.

De doelen van de gebiedsgerichte aanpak zijn:

- Het oplossen van knelpunten voor ontwikkelingen die stikstofruimte nodig hebben op korte termijn.
- Verdere versterking van de natuur en het terugbrengen van de stikstofneerslag. Bijdragen aan een toekomstbestendig Overijssel, waarin we de stikstofopgave verbinden met de transitie van de landbouw, klimaatadaptatie, energietransitie en andere opgaven.

Een 1e stap hierin is een analyse per gebied. De afgelopen maanden zijn data verzameld die de 6 gebiedsteams helpen naar een stikstofaanpak die werkt voor Overijssel. Deze zijn [op deze website](#) inzichtelijk.

Op basis van deze gebiedsdata worden aan de gebiedstafel per gebied kansen, knelpunten en raakvlakken met andere thema's in kaart gebracht.

Gemeente Raalte neemt deel aan de ambtelijke en bestuurlijke gebiedstafel. Daarnaast is een medewerker gedetacheerd in het Gebiedsteam stikstof voor Salland om ook de verbinding te leggen tussen initiatieven uit Salland, Kracht van Salland, de eigen omgevingsvisie Horizon 2040 en de GGA, zodat er goede afstemming is tussen wat er in het gebied speelt als input voor de op te stellen gebiedsagenda.

De planning is dat medio 2023 door de provincie een gebiedsaanpak wordt gepresenteerd aan het rijk.

Raalte projecten en activiteiten

Naast de Salland brede projecten wordt ook ondersteuning verleend aan specifiek Raalter projecten\activiteiten. De ondersteuning verschilt per project maar kan variëren in het doorlopen van een intensief traject van begeleiding, het leggen van een verbinding met andere initiatieven, het ondersteunen in de zoektocht naar subsidie of het toekennen van een kleine bijdrage. Zoals bijvoorbeeld bij het inrichten van het natuurgebied het Hoge Broek door IVN Raalte, een bijdrage voor het herdenkingsbos in Raalte en bijdragen aan het Innovatie symposium tijdens de Stöppelhaene.

Communicatie De Kracht van Salland

De afgelopen periode zijn de volgende activiteiten uitgevoerd:

- De afgelopen periode 2015-2020 hebben minimaal 500 initiatiefnemers direct contact gehad met de Leadercoördinatoren, 4D makelaar en betrokken ambtenaren van de gemeenten.

- Tot nu toe zijn 32 Sallandcafé's georganiseerd met in totaal 3600 bezoekers. De Salland Cafés zijn belangrijk voor het delen van kennis en ervaring en worden grotendeels uit de proceskosten van Leader gefinancierd. In de bijgaande folder in Bijlage 2 staat nadere informatie over welke Sallandcafé's zijn gehouden.
- Onderhoud en beheer van de Website de Kracht van Salland voor contact en informatie. In 2020 is de website www.dekrachtvansalland.nl vernieuwd om ook weer te kunnen voldoen aan o.a. de toegankelijkheidseisen.
- Onderhouden en plaatsen van berichten op De Kracht van Salland social media accounts: Facebook, Twitter en Instagram en de accounts van de partnerorganisaties.
- Via artikelen en persberichten.
- Via de nieuwsbrief De Kracht van Salland waarop inmiddels 900 Sallanders een abonnement hebben.

Ontwikkeling Visie Kracht van Salland 2023-2027

Met de samenleving wordt een nieuwe visie de Kracht van Salland opgesteld voor de periode 2023-2027. Voor Raalte is belangrijk dat deze aansluit bij onze omgevingsvisie Horizon 2040. Het doel is het versterken van het Sallands bewustzijn en toekomstgericht denken bij bewoners, organisaties (zoals Plaatselijke Belang), ondernemers en overheden in Salland. Het gezamenlijk evalueren én vooruitkijken, door middel van interviews, enquêtes, inventarisaties, bijeenkomsten en excursies, levert een breed gedragen, integrale gebiedsvisie op met concrete acties.

Deze brede en open aanpak versterkt de betrokkenheid, de samenwerking, het netwerk en de Sallands identiteit. Iedereen kan meedoen en iedereen kan wat doen. De saamhorigheid, het bewustzijn en toekomstgericht denken zet mensen in beweging. Er ontstaan allerlei initiatieven. Dat is de lokale kracht.

De Kracht van Salland werkt integraal, vanuit één gezamenlijke visie. Het gaat over:

- leefbaar platteland, people, planet, profit (Leader)
- toekomst landbouw, water, biodiversiteit, landschap
- sociale kwaliteit, zorg, cultuur
- toerisme en recreatie
- duurzaamheid, energie, klimaat
- bedrijven, werkgelegenheid, onderwijs en economie
- en alle andere thema's die tijdens het proces ingebracht worden door de samenleving

Voor het uitwerken van de visie zijn de volgende activiteiten gepland:

- Evaluatie van het programma 2014-2020 door middel van gesprekken en enquêtes in het voorjaar van 2021
- Dialooggesprekken door Sallanders met Sallanders te houden in juni, juli en augustus 2021
- Salland Café Excursie een terugblik en vooruitblik op de Kracht van Salland op 11 september 2021
- Bijeenkomsten en workshops voor de Visie Kracht van Salland in het najaar 2021
- Opstellen visie Kracht van Salland 2023-2030 in het voorjaar van 2022 die ook input levert voor de aanpak van de kernopgave Buitengebied van gemeente Raalte en ook de GGA van provincie Overijssel.

Financiën

Binnen gemeente Raalte worden de kosten en cofinanciering voor de verschillende onderdelen van de gebiedsaanpak Kracht van Salland gefinancierd uit het programma de Kracht van Salland en waar mogelijk uit andere programma zoals het Duurzaamheidsprogramma. Met extra uitgaven in 2020, 2021 en 2022 vanwege de extra Leaderprojecten. De gemiddelde uitgaven zijn rond de € 90.000 per jaar. Hiermee financieren we projecten met een totale omvang van ruim 1 mln. per jaar.

Vervolg

- De Kracht van Salland informeert de samenleving via verschillende kanalen over haar activiteiten.
- Op 11 september 2021 wordt er een Sallandcafé georganiseerd (9:30-15:00 uur) specifiek voor bestuurders van gemeenten, provincie en waterschappen met excursies naar verschillende projectlocaties. Daarnaast een plenair gedeelte over de resultaten van de Kracht van Salland en toekomstvisie van de Kracht van Salland. Informatie hierover ontvang u binnenkort.
- In het voorjaar van 2022 wordt de nieuwe visie De Kracht van Salland voorgelegd aan de verschillende besturen.

Communicatie

n.v.t.

Burgemeester en wethouders van Raalte,

de secretaris
Karin Cornelissen

de burgemeester
Martijn Dadema

39151-2021 Bijlage 1 Folder Resultaten Kracht van Salland
39151-2021 Bijlage 2 Overzicht van Leaderprojecten in Salland